

Titulació	Tipus	Curs
2500097 Física	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Francesc Xavier Alvarez Calafell

Correu electrònic: xavier.alvarez@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

És recomanable haver cursat assignatures bàsiques de física i matemàtiques: física estadística, termodinàmica, física de les radiacions, càlcul diferencial i integral i, opcionalment, és aconsellable (tot i que no imprescindible) tenir una base de física de fluids.

Objectius

Proporcionar els elements necessaris per poder entendre els processos bàsics que intervenen, des de la perspectiva de la física, en alguns dels principals problemes ambientals actuals. L'assignatura, essencialment, és una presentació del que es coneix com a física dels fluids geofísics, tot i que es faran presentacions breus i puntuals d'altres àrees de la física en què hi ha problemes ambientals però que es cobreixen en altres assignatures: turbulència, eficiència energètica, etc.

Finalment s'explicarà una part més aplicada basada en la radioactivitat ambiental on s'exposaran les bases de l'ús de traçadors radioactius per avaluar processos ambientals amb exemples de processos hidrològics, atmosfèrics i oceanogràfics.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aplicar els principis fonamentals a l'estudi qualitatiu i quantitatiu de les diferents àrees particulars de la física
- Comunicar eficaçment informació complexa de manera clara i concisa, ja sigui oralment, per escrit o mitjançant TIC, i en presència de públic, tant a públics especialitzats com generals
- Conèixer les bases d'alguns temes avançats incloent desenvolupaments actuals en la frontera de la física sobre els quals poder-se formar posteriorment amb més profunditat
- Fer treballs acadèmics de manera independent usant bibliografia (especialment en anglès), bases de dades i col·laborant amb altres professionals
- Formular i abordar problemes físics identificant els principis més rellevants i utilitzant aproximacions, si fos necessari, per arribar a una solució que ha de ser presentada explicitant hipòtesis i aproximacions

- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Planejar i realitzar, utilitzant els mètodes apropiats, un estudi o recerca teòrica i interpretar i presentar-ne els resultats
- Planejar i realitzar, utilitzant els mètodes apropiats, un estudi, mesura o recerca experimental i interpretar i presentar-ne els resultats
- Raonar críticament, tenir capacitat analítica, fer servir correctament el llenguatge tècnic i elaborar arguments lògics
- Treballar autònomament, tenir iniciativa pròpia, ser capaç d'organitzar-se per assolir uns resultats i planejar i executar un projecte
- Treballar en grup, assumint responsabilitats compartides e interaccionant professional i constructivament amb altres amb absolut respecte als seus drets.
- Utilitzar les matemàtiques per descriure el món físic, seleccionant les eines apropiades, construint models adequats, interpretant resultats i comparant críticament amb l'experimentació i l'observació

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament les diferents escales espacials i temporals que intervenen en un problema i efectuar les corresponents simplificacions de les equacions diferencials que governen el procés.
2. Analitzar l'evolució en les emissions reals de CO₂ (o altres gasos hivernacle) en relació amb les mesures o polítiques de contenció aprovades en els últims decennis i, en cas de desajust, proposar mesures alternatives i viables.
3. Aplicar la física de fluids en sistemes en rotació a l'estudi de la dinàmica dels fluids geofísics.
4. Aplicar tècniques de convolució per obtenir l'espectre dels camps neutrònics detectats a partir de les mesures efectuades als espectròmetres.
5. Avaluar críticament les implicacions que els avenços recents en paleoclimatologia tenen sobre el nostre coneixement sobre l'evolució futura a mitjà termini del sistema climàtic.
6. Avaluar els impactes ambientals de les diferents fonts d'energia utilitzades, el seu cost econòmic i els riscos associats a la seva utilització. Avaluar críticament el seu ús en funció de les circumstàncies i condicionants que actuen en cada situació.
7. Avaluar les diferents variables que intervenen en la situació analitzada, així com la seva magnitud relativa, i obtenir una estimació aproximada dels resultats que puguin obtenir-se a posteriori després d'una anàlisi més detallada i rigorosa.
8. Comparar la importància relativa de cada un dels termes que intervenen en les equacions de Navier-Stokes i avaluar-ne la importància segons el procés o sistema a estudiar.
9. Comunicar eficaçment informació complexa de manera clara i concisa, ja sigui oralment, per escrit o mitjançant TIC, i en presència de públic, tant a públics especialitzats com generals.
10. Efectuar models de balanç energètic del sistema climàtic amb l'objectiu d'efectuar prediccions de l'evolució de la temperatura i comparar els resultats amb les mesures obtingudes en les últimes dècades.
11. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
12. Fer treballs acadèmics de manera independent usant bibliografia (especialment en anglès), bases de dades i col·laborant amb altres professionals.
13. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
14. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
15. Partint del conjunt més general de les equacions que governa la física dels fluids, obtenir la seva concreció en l'àmbit dels fluids geofísics.
16. Raonar críticament, tenir capacitat analítica, usar correctament el llenguatge tècnic i elaborar arguments lògics.
17. Relacionar l'estructura molecular de determinats compostos atmosfèrics amb la resposta que el sistema climàtic realitza davant d'accions antropogèniques o naturals.
18. Resoldre les equacions diferencials associades a les cadenes de desintegració.
19. Treballar autònomament, tenir iniciativa pròpia, ser capaç d'organitzar-se per assolir uns resultats i planejar i executar un projecte.
20. Treballar en grup, assumir responsabilitats compartides i interaccionar professionalment i de manera constructiva amb altres persones amb un respecte absolut als seus drets.

21. Utilitzar els principis bàsics de la termodinàmica en l'anàlisi de l'eficiència energètica de determinats processos de generació d'energia, així com en l'estudi del balanç energètic global terrestre.

Continguts

1. L'atmosfera i la hidrosfera

1.1 El sistema climàtic. Balanç energètic.

1.2 L'efecte hivernacle.

1.3 La capa d'ozó.

1.4 Estructura tèrmica de l'atmosfera i de l'oceà. Variables atmosfèriques i oceàniques. Equacions d'estat. Processos adiabàtics. Temperatura potencial. Estabilitat.

2. Dinàmica de l'atmosfera i de l'oceà.

2.1 Les equacions bàsiques.

2.2 Els efectes de la rotació. Fluxos geostrofics.

2.3 Circulació i vorticitat.

2.4 La capa d'Eckman

2.5 La circulació a gran escala a l'oceà. Transport de Sverdrup.

3. Radioactivitat Ambiental: traçadors isotòpics

3.1 Estabilitat nuclear

3.2 Origen dels radionúclids estables i radioactius en el medi ambient

3.3 L'ús de traçadors radioactius en processos ambientals

3.4 Exemples d'aplicacions de traçadors radioactius en processos ambientals

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes de problemes	16	0,64	
Classes teòriques	33	1,32	
Tipus: Autònomes			
Treball personal de l'alumne	93	3,72	

Classes teòriques per introduir els conceptes bàsics.

Classes pràctiques on es resoldran problemes.

Exposicions orals dels alumnes de temes proposats, basats en publicacions científiques.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final de recuperació	70%	2,5	0,1	
Examen primer parcial	30 %	2,5	0,1	2, 4, 6, 1, 5, 14, 10, 17, 18
Examen segon parcial	40 %	2,5	0,1	3, 15, 8, 1, 7, 21
Exposicions Orals	30 %	0,5	0,02	9, 11, 13, 16, 19, 20, 12

Un primer parcial sobre els continguts estudiats fins aquell moment de caràcter bàsicament teòric: *30% de la nota*

Exposició oral a classe de temes proposats en relació a la matèria de l'assignatura: *30% de la nota*.

Segon examen parcial amb una part tipu test, que abasti tots els continguts de l'assignatura, més alguns exercicis pràctics relacionats tan sols amb la segona meitat de l'assignatura: *40% de la nota*.

Per a poder participar en la recuperació de l'assignatura cal:

- Haver participat almenys en els dos exàmens parcials
- haver obtingut un mínim de 3 sobre 10 en el global de les proves realitzades

L'examen de recuperació conta sols un 70%. L'altre 30% seria l'exposició oral.

Aquells alumnes que no hagin participat en cap dels parcials ni en la presentació del treball, obtindran com a avaluació final un "No Avaluable"

NO hi haurà examen per pujar nota per a aquells que ja hagin aprovat el curs.

Avaluació única

L'alumnat que s'hagi acollit a la modalitat d'avaluació única haurà de realitzar una prova final que consistirà en un examen de teoria on haurà de desenvolupar un tema i haurà de respondre a una sèrie de qüestions curtes. Seguidament haurà de fer una prova de problemes on haurà de resoldre una sèrie d'exercicis semblants als que s'han treballat a les sessions de problemes a l'aula. Quan hagi finalitzat, lliurarà el treball escollit realitzat durant el curs. No hi haurà, però, presentació oral. Aquestes proves es duran a terme al mateix dia, hora i lloc que les proves del segon parcial de la modalitat d'avaluació continuada.

La qualificació de l'estudiant serà la mitjana ponderada de les tres activitats anteriors, on l'examen de teoria suposarà el 30% de la nota, l'examen de problemes el 40% i l'informe del treball present el 30%.

Si la nota final no arriba a 5, l'estudiant té una altra oportunitat de superar l'assignatura mitjançant l'examen de recuperació que se celebrarà en la data que fixi la coordinació de la titulació. En aquesta prova es podrà recuperar el 70% de la nota corresponent a la teoria i els problemes. La part del treball no és recuperable.

Bibliografia

Bàsica

B. Cushman-Roisin, Introduction to Geophysical Fluid Dynamics, Prentice Hall, 1994 **

S.Pond, G.L.Pickard, Introductory Dynamical Oceanography, Butterworth, 1997

J.M.Wallace i P.V. Hobbs, Atmospheric Science, Academic Press, New York, 1977 **

John Houghton, The Physics of Atmospheres, 3rd ed. Cambridge University Press, 2002

C.D. Ahrens, Meteorology today (7th ed.), Brooks/ColePacific Grove, 2003

Raymond T. Pierrehumbert, Principles of planetary climate, Cambridge University Press, 2010

IPCC, 2022

Avançada

S. P. Arya, Introduction to micrometeorology, Academic Press, 1988

S. P. Arya, Air pollution. Meteorology and dispersion, Oxford University Press, New York, 1999

E. Boeker, R. van Grondelle, Environmental Physics, Wiley, London 1999

E. Boeker, R. van Grondelle, Environmental Science, Wiley, Chichester 2001

G.S. Campbell, J. M. Norman, An introduction to Environmental Biophysics, Springer, 1998.

W. Cotton, R. A. Pielke, Human Impacts on Weather and Climate, Cambridge, 1995.

S. Eskinazi, Fluid Mechanics and Thermodynamics of our Environment, Academic Press, 1975.

K. N. Liou, An introduction to atmospheric radiation, Academic Press, 2002 **

Les referències asenyalades amb doble asterisc són les més rellevants pel curs

Programari

Aquesta assignatura no fa ús de cap programari en particular

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	tarda
